

Padajoči sneg in nizke temperature, ki sem si jih med branjem odlomka še kako dobro predstavljala, so Pišteka, Trejzko in ostale, ki jih je brat o poti obveščal celo dopoldne, a jih na koncu le zbral na pujklu, gnale naprej, po dolgi poti skozi zamete, ki se je vlekla in ki se je v takem snegu ni dalo utirati.

Na poti, ki je odločala o življenju in smrti, jih je spremljala tudi Bela ženska, ki sta jo imela možnost videti le Pištek in Trejzka. Ferijeva mati je menila, da je ona Ferijev angel varuh in mu bo pomagala na peklenški poti življenja.

Pištek pa, čeprav je težje sprejel nadnaravno, ni ugovarjal, saj se je tudi sam zaradi izkušnje na lastni koži verjel, da nekaj pa vendarle obstaja. Četudi se tega ne da razložiti, prijeti ali začutiti, spremljalo ga je, bilo je tam.

Čeprav zaradi tega nekateri Ferija Lainščka, ki je študiral v Ljubljani, in pogosto sodeluje z drugimi pisci in skupinami, uvrščajo med magične realiste pri nas, pa se literarna zgodovinarica Alojzija Zupan Sosič s tem ne strinja. Sama meni, da tak način pisanja ni magični realizem, temveč pokrajinska fantastika.

Tudi sama se s tem strinjam, saj sem med branjem 1. dela trilogije zasledila nevidne niti, ki se prepletajo med dvema vzporednima pripovednima svetovoma, enako verjetnega in čudežnega.

Menim, da je roman tudi romansirana biografija, saj so snov lastne izkušnje in doživljanja, veliko pa je tudi domišljiskega in izmišljenega.

Med branjem Lainščkove umetnine sem zasledila veliko slogovnih sredstev, ki so name naredila velik vtis.

Dopolnile so moj podobo pokrajine, narave in oseb, oblikovale ritem, v mojih očeh naredila besedilo živo in osebe nazorne. Vplivale so na moje razpoloženje in doživljanje. Slikovite primere, nasprotja, stopnjevanja, paralelizem členov, poosebitve, premišljeno izbrani, nikoli do sedaj poznani okrasni pridevki, narečne besede ter tudi vulgarni izrazi, so povzročili, da je roman v meni zbuja zanimanje in sem ga brala z neprekinjeno napetostjo.

Kot je rekel eden izmed najbolj branih slovenskih pisateljev, katerega dela so doživela največ filmskih adaptacij, ljudje v otroštvu dobimo nevidna očala, s katerimi gledamo na svet. Dobimo popotnico za življenje – kot boj.

Osebnostno postanemo zreli, da se spoprimemo z življenjem. Avtorju sta starša s svojim zgledom predala prepričanje, da je v življenju treba vztrajati, tudi če je boj že izgubljen.

Hvaležen je, da se je lahko z metodo aktivne imaginacije, ki jo je spretno prelil v svoj ustvarjalni postopek, dokopal do tistih najglobljih spominov, ki se mu podijo po podzavesti.

Sprva se je bal srečanja z mrtvimi, nato pa ugotovil, da se je zbližal z živimi. Spoznal je, da je človeški spomin nezanesljiv.

Sama se z Lainščkovimi besedami strinjam, saj so spomini le drobec našega življenja. So zbrane travme, bolečine in bridkosti, tudi tiste lepe, ki imajo na nas zdravilni učinek in se jih je vredno spominjati.

Aleksander Breznik | srednji strokovni programi, 1. in 2. letnik,
Gimnazija in srednja kemijska šola, Ruše
Mentorica | **Tatjana Štok Plej**

Ferekova čudežna ozdravitev

Kurji pastir je spominski roman Ferija Lainščka. Feri se je rodil 5. 10. 1959, v majhni, obmejni vasi Prekmurja, Dolencih.

Piše prozo, poezijo, dramska besedila in radijske igre, kot avtor pa sodeluje s številnimi pesniki in skupinami. Njegov

va dela so prevedena v številne tuje jezike, zanje pa je dobil mnogo nagrad. Nagrado Prešernovega sklada, kresnika, Prešernovo nagrado l. 2021.

Glavni protagonisti njegovih del so navadno ljudje z dna socialne lestvice, tudi tokrat ni nič drugače.

Jesensko deževje je spiralo voljo ljudi in povzročalo pravo razdejanje na cesti, ki je za Pišteka predstavljala normo polnosti.

Doma ga je čakala Trejzka, v kateri se je razvijal sad njune ljubezni.

Deževne kapljice pronikajo skozi stene ilovnate hiše, ki je imela samo tri bivalne prostore.

Skromno sta živela. Trejzka je kuhala v velikih loncih, da je hrane ostalo za več dni ali celo teden. Globoko je verjela v cerkvene nauke in jim tudi sledila.

Kmetom je hodila pomagat tudi, ko je za to nihče ni prosil, Pištek ni sledil roju cerkvenih čebel, te je navadno kar preklinjal, prizanesel pa ni niti komunistom.

V takšne razmere je sililo dete, ki si je utiralo pot iz mednožja povsem prestrašen ženske.

Zjutraj, ko je do vrat spremila Pišteka, še ni imela popadkov, nato pa je bilo na mah drugače.

Pri porodu je uspešno pomagala celotna vaška skupnost. Feri, ime sta kasneje zbrala starša, saj velja za pravo možko, je zagledal luč sveta. Ni se zavedal, da je padel v blato revščine, ki sta se mu starša zoperstavila vsak po svoje. Porodu je prisostvovala tudi skrivnostna bela ženska, ki je še ena začimba romana, ki ga ohrani okusnega in napetega do konca.

Napovedovala se je huda zima, kar je v Pišteku sprožilo val strahu; ta ga je preplaval in ohromel.

Prve snežinke so se že vrtinčile po zraku in panonsko pokrajino sčasoma pokrile z belo odejo.

Cesta je bila zasuta, česar Pištek ni smel dopustiti.

Prav to mu je zagotovilo finance, ki jih je zbiral in njihove številke znal na pamet.

Ob prihodu domov ga je pričakala Trejzka in njena panika, ki jo je sprožil vročičen Feri. Do zdravnika se v takem ni dalo priti, zato sta čakala jutro. Pištek je šel na pot, po pomoč, ki pa Trejziki ni predstavljala edinega upanja. Med zidove ilovnate hiše, je priromala Roza, iz romskega naselja je prišla, oblečena kot ruska babuška, vendar tudi ona ni znala pomagati betežnemu detecu.

Pištek in Trejzka sta se vdala v kismet in samo verovala v božje usmiljenje.

Tudi na vratih so našli njeno izgubljeno upanje.

Sovaščani so slišali za njuno stisko in bili seveda pripravljeni dati vse od sebe, da bi rešili novorojenca.

Oči hvaležnosti so pozdravile vsakega, ki je bil pripravljen podati se na dolgo pot, v snežnem neurju, toliko snega ne pomnijo niti tisti najstarejši.

Trejzka in Pištek sta življenje ustvarila iz nič, ob strani sta puščala vse, ki jima niso bili naklonjeni, in se zato marsičemu odrekla. Hvaležna sta bila za vsako drobtinico s tuje mize, tokratne pomoči pa še toliko bolj.

Po zasneženi poti so se v karavani podali na dolgo pot. Trejzka je na trenutke že skoraj obupala, iz brezna pa se je dvignil Pištek, ki je imel za sina velike načrte.

Morda bo inženir, le taki kaj veljajo, je bil prepričan.

Le kurji pastir bo lahko, ga je zbodel eden od obiskovalcev gostilne, kjer so nazdravljali na novo življenje, kar je bilo kar res – samo izgovor.

Snežinke so še naprej debelile snežno odejo, in oteževale hojo vaški karavani, ki je zavoljo življenja rila naprej. Trejzka je na poti začutila prisotnost skrivnostne bele ženske, simbola imaginarnega sloga pisanja. Bila je dobra vila, je prepričana Trejzka.

Predstavlja kapljico olajšanja, ki pade v razburkano morje njenega življenja. Videnje bele ženske strahoma prizna tudi Pištek.

Zdaj bela žena predstavlja še eno pot njune povezanosti, ki jo je usoda že tolikokrat hotela pretrgati. Karavana prispe do zdravnika premražena in polna ponosa. Na skoraj neprehodno pot so se pognali, ker je za novopečena starša predstavljala edino rešitev s strehe strahu.

Zdravnik je bil presenečen in hkrati spoštljiv do vaške skupnosti in Trejzikinega levjega materinstva, ki ni dopuščalo usmiljenja. Pri pregledu je ugotovil, da so mu vaščani iz Dolencev sredi najhujše zime peš prinesli zdravega dojenčka. Strah pred izgubo mladega življenja se je porazgubil in postavil še en temelj vaške povezanosti.

Usoda ga je pripeljala na svet v najhujšem deževju, ki je zagnilo ljudi, razdejalo očetovo cesto in oviralo bratranca Džančka, ki je po pomoč tekkel k babici, ki ga je mukoma spravila na svet.

Okoli vratu je imel popkovino kar dvakrat zavozlano, mučil se je torej, da je prišel na svet, zato bo imel življenj rad.

Vreme je znova poseglo v njegovo usodo, ko so ga, starega dva meseca, sovaščani odnesli k zdravniku. Snežno neurje

je postavilo skoraj nedosegljivo oviro, ki sta jo starša z vaško pomočjo prestopila.

Aktivna imaginacija, ki jo Feri izvaja po Jungu, razumevanje romana oteži. Sam se namreč odloči, kaj za njega predstavlja stvarnost, kaj pa samo fikcijo.

Skrivnostna bela ženska in čudežna ozdravitev otroka, bralca vsekakor ne pustita ravnodušnega.

Boj za življenje se zdi nerealističen, morda ravno zaradi imaginarnega sloga pisanja, pa tudi zaradi razmer, ki boj otežujejo.

Srečen konec je morda nekoliko pričakovan, kar je posledica prisotnosti bele ženske.

Vaška skupnost in starša boj prenesejo le z nekaj premraženosti, kar lahko – glede na ohranjeno življenje, prezremo.

Pomembno vlogo v romanu igrajo dialogi, ki očrtajo osebnosti literarnih likov in njihovih odločitev.

Humorni vložek pa vsekakor dodajo Pištekova preklinjanja.

Avtor v ganljivih trenutkih modro pretehta opise.

Vsak lik opiše večplastno, kar ponudi širšo sliko dogajanja. Z distance opiše dogajanje, ki je kljub temu polno toplote in bližine. Dovolj nam vstopiti v najintimnejše dogodke svojega zgodnjega življenja, v ganljivih trenutkih pa doda humor, ki razblini napeto ozračje. Skozi roman išče avtor odgovore na vprašanja o tem, kaj in kako je izoblikovalo njegov poznejši pogled na svet.

Ganljive trenutke opiše z distance, ki poglobi realen pogled, doda še humor, ki razblini napetost.

Roman, pisan v aktivni imaginaciji, bralcu ponudi nov, redek slog pisanja. Prizori so malokrat povedane zgodbe, ki so posebne zaradi načina obravnave. Odnosi med protagonisti so pomembni, niso pa najpomembnejši. Večji pomen je na sanjah, kjer avtor išče dolgo potlačene spomine.

Roman slika skupnost, življenje ljudi na ruralnem obrobju države in ljubezen med novopečenima staršema. Otroku želita marsikaj, saj se je smelo med želje dodajati tudi iz sanj.

Ilenija Prezelj | srednji poklicni program, vsi letniki, Srednja frizerska šola Ljubljana

Mentorica | Andreja Kordiš

Kdor hrepeni, lepše živi

Prebrala sem knjigo z naslovom Modra vrtnica, pisatelja Ivana Sivca. Rojen je bil 23. 6. 1949 in se uvršča med tri najbolj brane avtorje v slovenskih knjižnicah. Napisal je že preko 160 knjig in je tako najplodovitejši slovenski pisatelj. Piše predvsem za otroke in mladino, ukvarja pa se tudi s pisanjem besedil za narodno-zabavno glasbo. Sivec je tudi radijski in kulturni delavec. Za svoja dela je prejel že mnogo nagrad. Ni samo pisatelj, temveč tudi pesnik in raziskovalec. Ustvarja pa predvsem prozo in poezijo.

Roman Modra vrtnica je daljše pripovedno besedilo z zaokroženo dogajalno zgodbo. Dogajalni čas je postavljen v 19. in 20. stoletje, sama zgodba pa se odvija na Slovenskem, na Dunaju ter v Trstu.

Gre za roman iz preteklosti in polpreteklosti zgodovine. Je spominski/zgodovinski/biografski roman. Sledimo življenjski-

ma zgodbama slovenskega modernista Josipa Murna ter njegove neuslišane ljubezni, Alme Souvan.

Njune poti se v zgodbi večkrat srečajo, a nikoli ne pride do obojestranske ljubezni. V zgodbi поближе spoznamo tudi ostale moderniste: Otona Zupančiča, Ivana Cankarja ter Dragotina Ketteja, dobrotnico Franjo Tavčar, vrtnarja Jerneja ter še mnoge druge. Glavni motiv literarnega dela je hrepenenje, o čemer bom v naslednjih vrsticah tudi pisala.

V Modri vrtnici dodobra spoznamo, kako je po tako imenovani modri vrtnici hrepenel Josip Murn, glavna literarna oseba. Veliko večino svojih pesmi je posvetil prav njej, Almi Souvan, hčerki ljubljanskega veletrgovca Ferdinanda ter dramske igralka Rozalije. Njuna svetova sta si bila tako različna, pa kljub temu nekako podobna. Tako kot je zapisal Ivan Sivec, v bistvu smo si vsi ljudje podobni, ne glede na to,